

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ЛЬВІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

Циклова комісія клінічних дисциплін–терапевтичних

ЗАТВЕРДЖУЮ

заступник директора

з навчальної роботи

Галина КУЧАБСЬКА

2025-2026 н. р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕМПАТІЯ ТА ЛЮДЯНІСТЬ В МЕДСЕСТРИНСТВІ

Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	I5 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Емпатія та людяність в медсестринстві»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Моравецька В.Р. – викладач-спеціаліст дисципліни «Емпатія та людяність в медсестринстві», Львівського медичного фахового коледжу післядипломної освіти

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні циклової комісії клінічних дисциплін – терапевтичних

Протокол №11 від 04 червня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ **Ігор САДОВИЙ**

Програма навчальної дисципліни «Емпатія та людяність в медсестринстві» складена відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» (наказ МОН України №1202 від 08.11.2021 року) та освітньо-професійної програми «Сестринська справа», затвердженої на засіданні Педагогічної ради Львівського медичного фахового коледжу післядипломної освіти протокол № 6 від 05.06.2025 року.

Галузь знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**

Спеціальність **15 Медсестринство**

Складено відповідно **до навчального плану 2025 р.**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		вечірня форма навчання
Кількість кредитів –3	<p>Галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення</p> <p>Спеціальність 15 Медсестринство</p> <p>Освітньо-професійна програма <u>Сестринська справа</u></p> <p>Освітньо-професійний ступінь <u>фаховий молодший бакалавр</u></p>	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки
Кількість аудиторних год - 32		4-й
Кількість годин самостійної роботи здобувача – 58		Семестр
		7
		Лекції
		12 год
		Практичні
		20 год
		Самостійна робота
	58 год	
	Вид контролю	
	Диф. залік	

Примітка: 1 кредит ЄКТС – становить 30 академічних годин.

Передумови вивчення освітнього компонента:

- ґрунтується на попередньо вивчених освітніх компонентах: «Ділова українська мова», «Фізіологія», «Анатомія людини», «Основи медсестринства», «Основи психології та міжособового спілкування, медичної етики та деонтології»;

- закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами знань та умінь з циклу освітніх компонентів професійної і практичної підготовки фахового молодшого бакалавра.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами, що формують загальні та фахові компетентності даної спеціальності.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ

2.1. Мета освітнього компонента «Емпатія та людяність в медсестринстві» - формування у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних навичок з розуміння принципів людяності та емпатії в професійній діяльності медичних сестер/братів, розвиток здатності до емпатійного слухання, ефективного спілкування з пацієнтами та їх близькими, а також збереження психологічної рівноваги у стресових умовах медичної практики.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Емпатія та людяність в медсестринстві» є: розвиток здатності до емпатійного спілкування з пацієнтами, їхніми родинами та колегами. Формування навичок розпізнавання та розуміння емоційного стану пацієнтів. Навчання методам надання психологічної підтримки пацієнтам у кризових ситуаціях. Розвиток етичної свідомості та здатності приймати обґрунтовані моральні рішення. Формування навичок саморегуляції та запобігання емоційному вигоранню у медичній практиці.

Компетентності

Загальні:

-Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

-Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

-Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні:

-Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейноорієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарнопросвітницьку роботу.

-Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

-Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

2.2. Компетентності та очікувані результати навчання, формування яких сприяє дисципліна. Згідно освітньо-професійної програми «Сестринська справа» дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **компетентностей**:

Компетентність	Знання Зн1. Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань	Уміння/навички Ум1. Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання Ум2. Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних Ум3. Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті	Комунікація К1. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання К2. Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності	Автономія та відповідальність АВ1. Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін АВ2. Покращення результатів власної діяльності і роботи інших АВ3. Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії
Інтегральна компетентність				
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях				
Загальні компетентності				
ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ2
ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Зн1		К1,К2	АВ2
ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2
ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і	Зн1		К2	АВ

письмово.				
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ2
Спеціальні компетентності				
СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарнопросвітницьку роботу.	Зн1	Ум1, Ум2	К1,К2	АВ1, АВ2
СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2

СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	Зн1	Ум1, Ум2, Ум3	К1	АВ1, АВ2
СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2

2.4. Програмні результати навчання. Для вибіркової освітньої компоненти «Емпатія та людяність в медсестринстві» освітньо-професійної програми «Сестринська справа» спеціальності І5 Медсестринство:

ПРН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

ПРН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення

ПРН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Методична картка освітнього компонента					
1.	Людиноцентрований підхід в охороні здоров'я.	6	2	–	4
2.	Емпатія та людяність в роботі медичної сестри/брата	8	2	4	2
3.	Довіра в стосунках з пацієнтом. Консультація як простір для побудови партнерських відносин.	10	2	4	4
4.	Суб'єктність та автономія пацієнта. Професійні кордони.	8	2	4	2
5	Кризові емоційні стани та погані новини.	10	2	4	4
6.	Пацієнти в складних ситуаціях. Конфлікт.	8	2	4	2

Людяність та емпатія в навчанні медичних сестер/братів .

1	Пацієнт-центрований підхід в медицині.	8		4	4
2	Клінічна емпатія в роботі медика.	8		4	4
3	Модель клінічної консультації Калгарі Кембрідж	8		4	4
4	Конфіденційність.	8		4	4
5	Толерантність та різноманіття. Міжкультурне спілкування та соціальне різноманіття.	8		4	4
Усього:		90	12	20	58

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90** годин **3** кредитів ЄКТС

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА 1. Людиноцентризований підхід в охороні здоров'я.

Як би ми не назвали їх – і людяність, і співпереживання, і емпатія, і співчуття – вони мають бути присутніми у відносинах з пацієнтами. Ставлення людиноцентризований підхід як основа філософії відносин з пацієнтом. Знання засади пацієнт-центризованого підходу, переваги пацієнт-центризованого підходу, принципи лікарської комунікації в пацієнт-центризованому підході. Засади пацієнт-центризованого підходу: пацієнт не жертва та не об'єкт, він – партнер. Пацієнт-центризований vs патерналістський підходи до відносин лікар – пацієнт. Біопсихосоціальна vs біомедична моделі. Складові пацієнт-центризованого підходу: емпатія, повага, залучення, відносини, комунікація, спільне прийняття рішень, холістичний та індивідуальний підходи, координація допомоги. Переваги пацієнт-центризованого підходу: високий рівень довіри, розуміння потреб, зниження тривожності, підвищення рівня задоволення. Принципи комунікації в пацієнтцентризованому підході. План-карта ефективної комунікації (за Сільверманом): зміст, процес, сприйняття. Як пацієнт-центризований підхід сприяє реалізації універсального охоплення послугами охорони здоров'я. Ключові стратегії ВООЗ щодо розвитку системи охорони здоров'я для запровадження пацієнт-орієнтованого підходу.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА 2. Емпатія та людяність в роботі медичної сестри/брата.

Поняття: емпатія, співпереживання, співчуття. Навички усвідомлення власних переживань, почуттів; розвиток психологічної спостережливості; формування навичок «читання» невербальних сигналів; формування навички емпатійно висловлюватись; розвиток здатності емпатувати. Різниця між емпатією, співчуттям та співпереживанням. Протокол NURSE. Емоційний розум та його зв'язок з емпатією. Як розвивати емоційні компетенції. Інструменти для саморегуляції. Тест емоційних компетенцій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА 1. Пацієнт-центризований підхід в медицині.

Засади пацієнт-центризованого підходу. Еволюція пацієнт-центризованого підходу. Біопсихосоціальна модель. Біомедична модель. Складові пацієнт-центризованого підходу. Переваги пацієнт-центризованого підходу. Ключові стратегії ВООЗ щодо розвитку системи охорони здоров'я для запровадження пацієнт-орієнтованого підходу

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА 2. Клінічна емпатія в роботі медика.

Клінічна емпатія. Невербальні прояви емпатії. Поради для розвитку емпатичного ставлення. Чек-лист самопомоги під час сильних емоцій. Мнемонічна техніка NURSE. Опитувальник «емоційного інтелекту» Н. Холла. Корисні техніки для розвитку емоційного інтелекту. Техніка на дослідження власних ресурсів. Практика вдячності.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА 3. Довіра в стосунках з пацієнтом. Консультація як простір для побудови партнерських відносин.

Вміти аналізувати невербальні символи під час комунікації з пацієнтом. Модель клінічної консультації КАЛГАРІ-КЕМБРИДЖ. Невербальна комунікація. Збір інформації. Навичка: відкриті запитання & невербальна комунікація. Навичка: дослідження емоцій. Навичка: емпатія (NURSE – name, understand, respect, support, explore)¹ Розуміння емоційного стану пацієнта. Структуризація консультації. Побудова стосунків. Пояснення та планування. Аналіз невербальної поведінки пацієнта. Умови успішного роз'яснення та планування. Завершення зустрічі/консультації.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА 3. Модель клінічної консультації Калгарі Кембрідж.

Структуризація. Початок зустрічі/консультації. Збір інформації. Пояснення та планування. Завершення зустрічі/консультації. Побудова стосунків. Чек-лист з Калгарі-Кембриджської моделі проведення консультації. Дебрифінг – зворотній зв'язок.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА 4. Суб'єктність та автономія пацієнта. Професійні кордони.

Спільне прийняття рішення (Shared decision making (SDM). Суб'єктність та кордони. Право на отримання достовірної та повної інформації про стан свого здоров'я. Пацієнт як суб'єкт прийняття рішення. Кордони. Професійні кордони. Приклади здорових і нездорових кордонів. Приватність. Принципи дотримання приватності пацієнта у лікарняних закладах.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА 4. Конфіденційність.

Знати принципи автономності, приватності і конфіденційності в охороні здоров'я. Вміти застосовувати ці принципи у роботі з пацієнтами. Поняття «інформація» та «конфіденційна інформація». Автономність, її принципи, поняття «інформована згода». Приватність та принципи її досягнення. Правила збереження приватності в медичних закладах. Конфіденційність, принципи її дотримання.

Нормативно-правова база дотримання конфіденційності. Умови, за яких можна порушити принципи конфіденційності. Доступ до інформації пацієнтові: обов'язки медичних працівників, ризику. Особливість доступу інформації про дітей.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА 5. Кризові емоційні стани та погані новини.

Знати і вміти застосовувати протокол SPIKES для повідомлення поганих новин. Вміти підтримувати пацієнта в кризові моменти, після отримання поганих новин, наприкінці життя. Повідомлення поганих новин. Погані новини: чому це важливо? Шестикроковий протокол SPIKES. Догляд у кінці життя. П'ять рекомендацій щодо того, як спілкуватися з невиліковно хворим. Повідомлення про смерть. Кризові емоційні стани. Кризовий стан. Синдром гострого горя. Психологічна допомога у випадку важкої втрати.

ЛЕКЦІЯ

ТЕМА 6. Пацієнти в складних ситуаціях. Конфлікт.

П'ять стратегій поведінки в конфліктах (за Томасом Кілманом). Основні тактичні ходи в конфлікті. Поради щодо досягнення безконфліктних стосунків. Правила ведення діалогу. Пацієнт у складній ситуації: як спілкуватись? Протокол EBE. Чого слід уникати, розмовляючи з розлюченими пацієнтами.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА 5 Толерантність та різноманіття. Міжкультурне спілкування та соціальне різноманіття.

Дискримінація. Форми дискримінації. Дискримінація в медичній сфері. Культурна компетенція. Міжкультурне спілкування та соціальне різноманіття. Культурні установки та медицина. Використання та трактування невербальної комунікації. П и т а н н я /п е р е ш ко д и – у м е д и ч н і практиці. Калгарі-Кембріджська модель (ККМ) медичної консультації для роботи з людьми з різних етнічних груп. Протокол BALANCE. Спілкування з пацієнтами старшого віку. ККМ для роботи з людьми старшого віку. Спілкування з дітьми та їх батьками. ККМ для роботи з дітьми та їх батьками. Пацієнти з психічними відхиленнями. ККМ для роботи з людьми з депресивними станами. ККМ в роботі з людьми з психіатричними розладами. Емпатія без згоди. Спілкування з людьми з інвалідністю.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Теми лекцій	Кількість годин
1.	Людиноцентрований підхід в охороні здоров'я.	2
2.	Емпатія та людяність в роботі медичної сестри/брата	2
3.	Довіра в стосунках з пацієнтом. Консультація як простір для побудови партнерських відносин	2
4.	Суб'єктність та автономія пацієнта. Професійні кордони.	2
5.	Кризові емоційні стани та погані новини.	2
6.	Пацієнти в складних ситуаціях. Конфлікт	2
	Всього:	12 год.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Теми практичного заняття	Кількість годин
1.	Пацієнт-центрований підхід в медицині.	4
2.	Клінічна емпатія в роботі медика.	4
3.	Модель клінічної консультації Калгарі Кембрідж	4
4.	Конфіденційність.	4
5.	Толерантність та різноманіття. Міжкультурне спілкування та соціальне різноманіття.	4
	Всього:	20 год

7.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/ п	Тема самостійної роботи	Кількість Годин
1.	Зв'язок між емпатією, співчуттям та співпереживанням.	2
2.	Емоційний інтелект. Керування емоціями	2
3.	Емпатична комунікація	2
4.	Калгарі-Кембріджська модель (ККМ) медичної консультації для роботи з людьми з різних груп	2
5.	Спілкування з людьми з інвалідністю	2
6.	Автономність, її принципи, поняття «інформована згода»	2
7.	Конфіденційність, принципи її дотримання	2
8.	Психологічна допомога у випадку важкої втрати	2
9.	Профілактика емоційного вигорання медичних працівників.	2
10	Дискримінація медичних сестер/братів.	2
11	Спілкування зі спільнотою ЛГБТ	2
12	Емпатія у спілкуванні з дітьми та їхніми батьками	2
13	Особливості емпатійного спілкування з пацієнтами похилого віку	2
14	Прояви людяності в роботі з тяжкохворими та паліативними пацієнтами	2
15	Людяність у роботі медичної сестри в умовах стресу та високого навантаження	2
16	Роль емпатії у формуванні довіри між медсестрою та пацієнтом	2
17	Емпатія під час догляду за пацієнтами з хронічними захворюваннями	2
18	Етичний кодекс медичної сестри України	2
19	Мультикультурна емпатія: повага до релігійних та культурних особливостей пацієнта під час догляду.	2
20	Феномен людяності в сучасному медсестринстві	2
21	Професійна деформація та «синдром черствості»: причини втрати емпатії та методи її відновлення.	2
22	Особливості емпатії при роботі з пацієнтами з ПТСР.	2
23	Емпатійна підтримка пацієнтів після втрати кінцівок.	2
24	Межі приватності та співчуття в соціальних мережах.	2
25	Техніки емоційного відновлення медичних працівників після важкої зміни.	2
26	Особливості невербальної емпатії при догляді за пацієнтами без свідомості.	2
27	Емпатія як інструмент профілактики конфліктів у медичному закладі.	2
28	Емпатія та людяність у міжпрофесійній взаємодії (медсестра – лікар – пацієнт).	2
29	Розвиток емпатійних навичок у майбутніх медичних сестер і медичних братів у процесі навчання.	2
	Всього	58 год

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача освіти, індивідуальні заняття, консультації.

Проведення лекційних занять включає: словесне викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-візуалізації з використанням мультимедійних технологій; проблемні лекції (розв'язування ситуаційних задач, кейсів), бінарні лекції (лекції-дискусії), лекції із заздальгідь запланованими помилками, лекції-прес-конференції.

Практичні заняття включають: інструктаж, усне фронтальне опитування, письмове опитування, вирішення типових та нетипових практичних та ситуаційних клінічних завдань; ділова гра; робота у групах, відпрацювання практичних навичок в симуляційно-тренінговому центрі.

Самостійна робота студентів обов'язкова, що передбачена навчальним планом і робочими програмами є одним з показників академічної активності та додаткових результатів навчання:

- ✓ виконання домашніх завдань;
- ✓ доопрацювання матеріалів лекції;
- ✓ робота в інформаційних мережах;
- ✓ есе за вузькоспеціальною проблемою, що погоджується з викладачем;
- ✓ створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- ✓ розробка кейсів;
- ✓ підготовка відповідних документів, матеріалів тощо;
- ✓ підготовка тематичних презентацій;
- ✓ відвідування додаткових занять, лекцій, семінарів, круглих столів тощо;
- ✓ участь у міжвузівських конференціях, всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, вікторинах тощо.

9. ФОРМИ ТА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СФОРМОВАНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи оцінювання:

- ✓ усне індивідуальне опитування;
- ✓ письмовий тестовий контроль;
- ✓ комп'ютерний тестовий контроль;
- ✓ контроль розв'язування типових та нетипових клінічних завдань (робота в групах);
- ✓ демонстрація практичних навичок;
- ✓ індивідуальне завдання;
- ✓ студентські проекти;
- ✓ студентські презентації.

Форми контролю:

1.Контроль початкового рівня знань, який визначається на першому заняття навчальної практики та включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах. Контроль проводять методом фронтального усного опитування.

2. Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно до конкретних цілей, засвоєння конкретної теми. Рекомендується застосовувати такі методи оцінювання рівня

підготовки студентів: опитування, вирішення ситуаційних клінічних завдань, тестування, практична перевірка рівня оволодіння та виконання практичних знань та умінь.

3. **Підсумковий контроль** знань студентів здійснюється під час проведення диференційованого заліку, згідно розкладу за умови відсутності академічної заборгованості.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧЕМ ОСВІТИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») оцінювання.

Оцінка (відмінно) виставляється здобувачеві освіти, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, приймати рішення, правильно вибирати тактику дій, послідовно упевнено виконувати практичні навички у відповідності до алгоритмів.

Оцінка (добре) виставляється здобувачеві освіти, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, добре володіє вивченим матеріалом, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію; використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією; відповідь його логічна, хоч і має неточності. Уміє послідовно виконувати практичні навички у відповідності до алгоритмів з урахуванням незначних коментарів викладача.

Оцінка (задовільно) виставляється здобувачеві освіти, який за допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал та вибирає тактику дій, може повторити за зразком певну операцію, дію; правильно послідовно, але невпевнено виконує практичні навички у відповідності до алгоритмів; відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Оцінка (незадовільно) виставляється здобувачеві освіти, який може розрізнити об'єкти вивчення, але невірно оцінює ситуацію, неправильно вибирає тактику дій, що зумовлює погіршення ситуації, неправильно виконує практичні навички; відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- ✓ Силабус навчальної дисципліни
- ✓ Робоча програма
- ✓ Підручники та навчальні посібники
- ✓ Конспекти лекцій
- ✓ Методичні вказівки та рекомендації до практичних занять, самостійної роботи
- ✓ Індивідуальні завдання
- ✓ Збірники ситуаційних завдань (кейсів) та проблемних ситуацій
- ✓ Приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань
- ✓ Комп'ютерні презентації, мультимедійні лекції
- ✓ Ілюстративні матеріали

- ✓ Банк тестів, електронний банк тестових завдань
- ✓ Клінічні ситуаційні завдання
- ✓ Навчальні таблиці

12. Перелік практичних навичок

1. Усвідомлення власних переживань, почуттів;
2. Розвиток психологічної спостережливості;
3. Формування навичок «читання» невербальних сигналів;
4. Формування навички емпатійно висловлюватись;
5. Розвиток здатності емпатувати.
6. Досягнення взаєморозуміння та довіри;
7. Побудова партнерських відносин;
8. Відкриті запитання;
9. Дослідження емоцій пацієнта;
10. Як коректно надавати пацієнту інформацію та визначати для кожного рівень деталізації, потрібний для прийняття спільного рішення;
11. Як на практиці забезпечити дотримання кордонів, визначити перетин чи порушення кордонів;
12. Як вибудовувати власні кордони;
13. Як на практиці забезпечити конфіденційність, право людини на автономію;
14. Як комунікувати в станах високої емоційної напруги та стресу;
15. Демонстрація ефективного емпатійного спілкування, уникнення конфліктних типів спілкування та поведінки;
16. Оцінка емоційного стану пацієнтів;
17. Спілкування з пацієнтами в складних емоційних станах;
18. Розв'язання конфлікту шляхом розв'язання проблеми;
19. Як і чому працювати з різними людьми та поважати їх як людей.

13. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Людиноцентрований підхід в охороні здоров'я.
2. Емпатія та людяність в роботі медика.
3. Довіра в стосунках з пацієнтом.
4. Консультація як простір для побудови партнерських відносин.
5. Суб'єктність та автономія пацієнта.
6. Професійні кордони.
7. Кризові емоційні стани та погані новини.
8. Пацієнти в складних ситуаціях.
9. Конфлікт.
10. Толерантність та різноманіття.
11. Пацієнт-центрований підхід в медицині.
12. Людяність та емпатія в роботі медичного працівника
13. Клінічна емпатія.
14. Модель клінічної консультації Калгарі Кембрідж
15. Психологічна допомога у випадку важкої втрати.
16. Конфлікти та складні розмови.
17. Міжкультурне спілкування та соціальне різноманіття.

14. ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Навчальна література:

1. Анастасія Леухіна. Зовсім не страшна книга про життя, смерть і все, що поміж ними. – Київ: Дух і Літера, 2020. – 368 с.
2. Бронікова С. Практики комунікативної культури в медичному закладі. Пацієнт-центрований підхід, 2020. — 72 с.
3. Галіяш, Н. Комунікативні навички в медицині [Текст] : посібник / Н. Галіяш, Н. Петренко, Н. Бількевич; ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України". - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2019. - 132 с
4. Губенко І.Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: навч. посіб. / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : ВСВ «Медицина», 2018. - 312 с.
5. Комунікативні навички лікаря: підручник / за ред. О. С. Чабана. – К.: Медпринт, 2022. – 400 с.
6. Людяність та емпатія в охороні здоров'я: посіб. для викладачів / А.Г. Леухіна, Д. З. Богдан, І. О. Боровик та ін. – К.: Майстер книг, 2022. – 364 с.
7. Табачников О. Ю. Клінічна (медична) психологія: підручник / О. Ю. Табачников, Ц.Б. Абдяхімова, О. О. Копчак. – К.: Книга-плюс, 2020. – 264

Додаткова література:

1. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Спис Гіппократа: основи психології спілкування для медичних працівників / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М.; К., 2017. – 208 с.
2. Полчанова Г.С. Ставлення до осіб з інвалідністю/особливими потребами в професійній діяльності медичного працівника: етико-психологічний аспект: методичні рекомендації [Ел. ресурс] / Г.С. Полчанова, Л.В. Боримська. – Житомир, 2023. – 88 с.
3. Соціально - психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / Т.М. Титаренко., М.С. Дворник, В.О. Климчук та ін./ ; за наук. ред. Т.М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології.- Кропивницький: / мекс-ЛТД. 2019.-220 с

Електронні ресурси

1. <https://mededu.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/lib7.pdf>
2. <https://mededu.org.ua/humanity-and-empathy-in-healthcare/>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=INGkNbQi8ko>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=DmAgoAqkWdE>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=Tg1QjbnpFeI>
6. <https://surl.li/vdrwiy>